

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

POROČILO O DELU SVETA ZA KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO ZA LETO 1956

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Delo komisije za gospodarsko urejanje Barja

Komisija za gospodarsko urejanje barja je ustanovljena od Sveta za gospodarstvo OLO Ljubljana z odločbo z dne 20. X. 1955, kot strokovni organ, ki naj bi usmerjal, nadzoroval in povezoval vsa dela, ki se vršijo na ljubljanskem barju v nekako celoto. Poleg detaljnega dela, ki je navedeno v delovnem programu, ima komisija važno perspektivno nalogo, to je izvesti detaljno melioracijo in dokončno gospodarsko ureditev ljubljanskega

nju prve tranše posojila v znesku 25 milijonov dinarjev. Z regulacijo se bo predvidoma začelo v začetku prihodnjega leta. Dalje je bil izdelan projekt za regulacijo Drobentinke in idejni projekt za Borovnišičico. V začetni fazi so pripravljala dela za izdelavo idejnega in glavnega projekta regulacije Ljubljaniče, ki bo služil tudi kot investicijski program. Ta projekt bo načelno reševal tudi ostala še neobdelana področja ljubljanskega barja. Kot eno prioritarnih del se predvideva regulacija Borovnišičice, za katero se predvideva izdelava glavnega projekta. Za izdelavo glavnega projekta Ljubljaniče je dala sred-

stva povzročile, da se je izdelava kart nekoliko zakasnila in bodo na razpolago v februarju 1957 tako, da bodo pedologi lahko nemoteno nadaljevali svoje delo.

Za izpolnitev pedološkega elaborata so na barju potrebne tudi phytocenološke, ki se bodo predvidoma začele tudi v letu 1957. Ena glavnih nalog komisije v letu 1956 je bila ureditev prvega poizkusnega polja — objekta na ljubljanskem barju. Z gradbenimi deli na poizkusnem polju se je pričelo spomladi leta 1956. Do dneva poročanja so bila izgotovljena groba dela, to je izkop obodnih jarkov in srednjega jarka ter zatvornična naprava. Zaradi zakasnitve gradbenih del spomladi se letos s poizkusi še ni moglo pričeti. V letu 1957 se predvideva dokončna ureditev poizkusnega polja, za katero je komisija že izdelala točno metodologijo raziskovalnega dela. Predvidevajo se agrotehnični in hidrotehnični poizkusi. V ta namen bo potrebno poizkusno polje opremiti še s potrebno aparaturo, katero nabavo smo tudi pridvideli. Ker bodo rezultati z omenjenega poizkusnega polja služili le za področje nizke barjanske črnice, predvideva komisija zgraditi vsaj še dva poizkusna objekta in sicer enega za področje visoke barjanske črnice, drugega pa za področje mineralnih tal na ljubljanskem barju.

Komisija ima nalogo, zbrati material, fotografirati vsa dela in vse zanimivosti na ljubljanskem barju ter mu dati nekako vsebino. Ze v letošnjem letu smo v ta namen zbrali nekaj fotografskih posnetkov gradbenih del, kot tudi vseh poizkusov na barju. Omenjeni material, ki se bo zbiral tudi v bodoče, bo služil vsem domačim, kot tujim strokovnjakom, ki se zanimajo za dela na ljubljanskem barju. Na podlagi tega materiala bo mogoče javnost sproti obveščati o prizadevanjih ljudske oblasti za dokončno ureditev barja in o višini finančnih sredstev, ki jih država v barje vlaga.

Za problematiko in dela na ljubljanskem barju pa se ne zanimajo samo naši strokovnjaki, temveč sega to zanimanje tudi izven naših meja. Tako so v letu 1956 obiskali naše barje kar trije inozemski strokovnjaki. Prvi je prispel v mesecu maju na povabilo Glavne uprave za vodno gospodarstvo iz Avstrije. Kot strokovnjak za poizkusna polja se je ugodno izrazil o našem poizkusnem objektu ter na predavanju pokazal tudi nekaj predlogov za opremo.

V juliju sta si na lastno željo ogledala ljubljansko barje kot gosta KIS direktor bavarskega deželnege zavoda za barsko gospodarstvo inž. Hilposteiner in vladni svetnik hidrotehnik dr. Krenner. Gosta sta si prvi dan ogledala ljubljansko barje, drugi dan pa sta odgovarjala na razna vprašanja naših strokovnjakov. Podala sta mnenje o načinu bodočega dela na barju o širini odvodnikov, o oddaljenosti odvodnikov itd. Mnenja teh strokovnjakov so dragocen podatek pri našem nadaljnjem delu.

OBVESTILO

Clane Mestnega sveta obveščamo, da bo NADALJEVANJE 10. SEJE MESTNEGA SVETA V PETEK, DNE 1. MARCA 1957, OB 16.30 v sejni dvorani na Magistratu v Ljubljani.

Iz Skupščinske pisarne OLO

barja. Namen navedenih del je, dvigniti proizvodnjo do najvišje mogočosti, kar bi bilo za Ljubljano zaradi večje zazidljivosti njene okolice v bodočnosti velikega življenjskega pomena.

Komisija ima poleg predsednika in tajnika še 16 članov in sicer: 8 inženirjev agronomov, 3 inženirje hidrotehnik ter 3 kmetovalce z barja. Tajnik komisije je uslužbenec OLO in skrbi za izvajanje sklepov. Članstvo je posečalo seje 75-odstno, kar smatramo za zadovoljivo. Zainteresiranost članov za delo v komisiji se vidi iz diskusij na sejah. Zaradi pestrosti dela, ki ga komisija opravlja, pa se je pokazala potreba po novih članih, ki bi bili v komisiji še pripravljene delati. V letu 1956 je imela komisija 5 sej. Na prvih sejah je obravnavala splošno problematiko ljubljanskega barja. Po poročilu o sedanjem stanju melioracijskih ukrepov je komisija sprejela načelne smernice o nadaljnji melioraciji ljubljanskega barja. Z ozirom na to, da je vodna skupnost razpolagala v letošnjem letu z zelo pičlimi finančnimi sredstvi, ki za večja dela niso zadostovala, je bila na predlog komisije največja pozornost posvečena projektiranju posameznih manjših področij na ljubljanskem barju. Na ta način bi se v bližnji bodočnosti pristopilo k najnujnejšim regulacijam in melioracijam, projekti pa bi služili kot osnova za izdelavo idejnega projekta celotnega barja.

V ta namen je bil izdelan v letu 1956 idejni in glavni projekt regulacije Iščice, kot tudi idejni projekt dokončne melioracije bazena Iščice. Le-ta je bil na zveznem natečaju odobren in je vodna skupnost že prejela odločbo o izkorišča-

stva na razpolago Glavna uprava za vodno gospodarstvo LRS. Ko bodo izdelani navedeni projekti, se bo vodna skupnost za melioracijo ljubljanskega barja lahko potegovala za sredstva iz zveznega investicijskega kredita.

V letošnjem letu je pomembna še dokončna regulacija Farjevca in izpolnitev plana druge etape regulacije Podlipšičice.

V nadaljnjem je komisija razpravljala na svojih sejah o konkretnih nalogah in delih, ki naj bi služila bodisi pri izdelavi glavnega projekta, bodisi kot osnovni podatek za določitev proizvodne smeri na barju. V ta namen je bila na iniciativo komisije v letu 1956 sklenjena pogodba med Kmetijskim inštitutom in OLO Ljubljana za pedološke raziskave na barju. Sredstva je zagotovil OLO Ljubljana iz sklada za pospeševanje kmetijstva.

Pedološka dela so se pričela 27. julija in so se vršila s prekinitvami do 27. avgusta 1956. Po oceni je bilo raziskanih ca. 1000 ha. Pedologi so prekinili delo vsled pomanjkanja gospodarskih kart, na katere smo bili z njimi pogodbeno vezani. Pedološke raziskave se bodo nadaljevale v letu 1957.

Ker je komisija uvidela, da so vsa dela navezana na primerne gospodarske karte, ki pa jih ni bilo na razpolago, je takoj stopila v stik s Katastrsko upravo OLO in naročila gospodarske karte v merilu 1:5000 in 1:10.000 za področje celotnega barja.

Za to delo je komisija v svojem predračunu predvidela znesek 2.000.000 din, ki je bil katastrski upravi že izplačan. Tehnične ovire

POROČILO

o delu Sveta za tržišče za leto 1956

S prenehanjem funkcije Sveta za gospodarstvo je bilo pri Okrajnem ljudskem odboru Ljubljana imenovanih za področje gospodarstva 5 novih svetov, med njimi tudi Svet za tržišče. Do formiranja Sveta za tržišče je pri Svetu za gospodarstvo obstojal odbor za trgovino, ki je obravnaval problematiko tržišča in trgovine. Odbor se je predvsem ukvarjal s proučevanjem perspektivnega plana investicijske izgradnje trgovinske dejavnosti na območju okraja, dalje s predlogom družbenega plana za leto 1956 in vplivom planskih instrumentov za področje trgovine, problematiko odkupa kmetijskih pridelkov preko kmetijskih zadrug ter organizacijo in delovanjem potrošniških svetov.

V Svet je bilo izvoljenih 12 članov, med njimi 7 predstavnikov trgovinskih gospodarskih organizacij. Svet je imel skupaj 13 rednih in 2 izredni seji. Udeležba na sejah pa ni bila zadovoljiva, saj je bilo povprečno navzočih le 56 % članov.

Sej sveta se niso udeleževali predvsem člani, ki so zastopani v njem kot predstavniki potrošnikov, kar je glede na to, da je Svet družbeni organ, posebno važno. Svet

predlaga, da OLO razreši dolžnosti 2 člana, ki sta se sej Sveta udeležila le dvakrat oziroma trikrat (od 15 sej). Istočasno predlaga, da se v Svet izvolita 2 nova člana.

Osnovne naloge za delo Sveta so bile določene z okrajnim družbenim planom za leto 1956 po vprašanju razvoja blagovnega prometa, v katerem je zajeta vsa problematika tržišča v območju okraja. Svet je proučeval tudi podrobnejšo problematiko o razvoju trgovinske dejavnosti v okraju. V zvezi s tem se je Svet ukvarjal in reševal predvsem naslednje probleme: problematiko stanja trgovske mreže, spremljal je razvoj blagovnega prometa in redno oskrbo tržišča, analiziral problematiko cen in kreditno politiko. Poleg tega pa je Svet skrbel tudi za izvajanje pravilne investicijske politike na področju trgovinske dejavnosti.

Vseh gospodarskih organizacij, ki so opravljale blagovni promet v okraju Ljubljana, je bilo konec 1956. leta 550, od tega:

a) trgovinskih podjetij na drobno in trgovin z rednim obračunom — 88;

b) trgovskih podjetij na veliko in trgovskih podjetij, ki se ukvarjajo s trgovino na veliko in malo — 57;

c) kmetijskih zadrug, ki se ukvarjajo s trgovino — 120;

d) ostalih gospodarskih organizacij, med katerimi je zunajtrgovinsko dejavnost opravljalo 33 pod-

jetij, časopisno založniško dejavnost pa 9 podjetij — 285, skupaj 550.

Število poslovnih enot je znašalo 1093. V primerjavi z letom 1955 se je skupno število poslovnih enot povečalo za 15, od tega v območju mestnih občin za 10. Stanje trgovinske mreže v okraju je bilo konec leta 1956 naslednje:

Stroka:	Trg. podj. na debelo	Trg. podj. na drobno	Število prodajalcev
I. Živilska stroka:			
žito, krma in semena	3	—	2
sadje in zelenjava	4	7	48
mlekarne	—	2	59
pekarne	—	—	80
mesnice	—	—	157
alkoholne in brezalkoholne	2	—	9
trafike (tobak)	1	—	72
delikatosa	—	1	17
živila in gospodinjske potrebščine	4	24	152
med in bonboni	1	1	6
II. Mešana stroka:			
z mešanim blagom in živili	—	15	69
isto — trgovine KZ	—	—	163
veleblagovnice	—	1	1
Ostale stroke:			
tekstilno in galanterijsko	3	20	68
obutev	—	—	30
kurivo	2	1	12
barve, laki, kemikalije	2	3	5
železnina	1	3	14
elektrotehnični material	3	1	5
steklo — porcelan	1	2	3
drogerija — parfumerija	1	—	9
knjižarne in papirnice	—	1	20
pohištvo	2	1	5
poljedelski stroji	2	—	2
radio aparati in slično	1	—	4
usnje in guma, polivinil	2	1	9
motorna vozila in deli	1	1	4
laboratorijske potrebščine	4	—	2
orožje in lovske potrebščine	—	—	2
tehnična železnina	2	—	8
domača in umetna obrt	2	—	10
fotomaterial	1	—	2
časopisi in revije	—	1	9
naftni derivati	1	—	5
cvetličarne	—	—	6
komisijske trgovine	—	—	10
športne potrebščine	1	—	2
kolesa in šivalni stroji	—	1	2
zobarske potrebščine	—	—	1
mlinarske potrebščine	1	—	1
barvski izdelki	—	1	1
usnjena galanterija	—	—	4
cerkveni predmeti	—	1	1
urc in predm. iz plem. kovin	—	—	3
glasbila	—	—	1
gasilske potrebščine	1	—	1
izdelovanje precizne mehanike	—	—	1
umetniške slike	—	—	1
filatelija	—	1	—
odpadni material	1	1	—
gradbeni material	2	—	—
grafične potrebščine	1	—	—
živina	2	—	—
zdravila	1	—	—
kože in strojila	1	—	—
Skupno	57	88	1093

Opomba: Številke ne soglašajo s statističnimi podatki OLO Ljubljana, ker le-ti zajemajo tudi lekarne in stojnice, ki v tem seznamu niso upoštevane.

Novo ustanovljene prodajalne v občinah na mestnem območju (10) so: za prodajo klobukov 1, za prodajo konfekcije 2, za prodajo koles in šivalnih strojev 1, za prodajo galanterije 1, za prodajo alkoholnih pijač 1, za prodajo sadja in zelenjave 2 in za prodajo gume in izdelkov iz gume 1 prodajalna. Svet ugotavlja, da se s tem stanje trgovinske mreže ni bistveno izboljšalo, saj pride povprečno na eno poslovno enoto še vedno 260 prebivalcev. Če pa primerjamo te podatke po strokah, ugotovimo na eno mešano trgovino 740

prebivalcev, na eno mesnico pa 1772 prebivalcev, na eno trgovino s sadjem in zelenjavo pa preko 5000 prebivalcev. To dokazuje, da bo nadaljnja razširitev trgovinske mreže še vedno ena od osnovnih nalog trgovine v naslednjih letih.

Po mnenju Sveta je pri organizaciji trgovinske mreže treba upoštevati specifičnosti posameznih občin. Tako se opravi v občini Center, kjer je 40% celotne trgovinske mreže, 70% celotnega prometa okraja. Položaj kaže, da se je gotova vrsta trgovine skoncentrirala zlasti v centru mesta,

kar povzroča naval na podjetja in ovira redni promet. Zato bo v bodoče iskati možnosti, kako razbremeniti predvsem trgovine v centru mesta. Treba bo razširiti trgovinsko mrežo tudi v drugih občinah in izven strogega centra. Odpiranje specializiranih trgovin zahteva določene pogoje, zato pa bi se morale občine izven strogega centra orientirati predvsem na ustanavljanje oskrbovalnih centrov, kjer si bo potrošnik nabavil zlasti vsa živila.

Nadalje bo treba razvijati tudi še specializirane trgovine, zlasti glede na to, ker imamo danes za te trgovine na razpolago le manjše poslovne prostore. V podeželskih krajih bodo občinski ljudski odbori morali razvijati predvsem trgovine mešanega tipa, v industrijskih krajih pa tudi specializirane trgovine (n. pr. Kamnik, Vrhnika, Litija).

Posebno skrb bo treba posvetiti nadaljnjemu razvoju trgovine s sadjem in zelenjavo. Ta stroka si le s težavo utira pot med ostalo trgovino. Svet smatra za potrebno, da je že v naslednjem letu treba poskrbeti za obnovo in modernizacijo že obstoječih lokalov te stroke. S tem bi se povečale zmogljivosti in omogočili boljši delovni pogoji.

Pri obravnavanju in širjenju trgovinske mreže pa se pojavlja problem v tem, da so lastniki lokalov v večini primerov še vedno privatniki, kar onemogoča investiranje za obnavljanje in rekonstrukcijo lokalov. Vsak čas obstaja možnost, da lastnik lahko podjetju lokal odpove. Slične pojave opažamo tudi pri hišnih svetih, ki prav tako gledajo na to, predvsem s komercialnega vidika in oddajajo lokale boljšim ponudnikom. Zlasti se izogibajo določenim strok, tako n. pr. živilske in sadno-zelenjavne, češ da prinašajo nečistočo v hišo. S tem, da je bil po višjem organu razveljavljen odlok občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Center o namembnosti lokalov, se je položaj v tej smeri še bolj zaostрил in dejansko ni organa, ki bi imel možnost in pravico načrtno usmerjati razvoj trgovinske mreže.

V zvezi s tem ugotavlja Svet, da je nadzorni organ ugotovil le ne-

zakonitost odloka in ga tudi preprečil, namesto da bi poskrbel, kako bi se družbeno koristna stvar mogla uzakoniti. Istočasno ugotavlja svet, da so bili taki odloki izdani in se tudi uveljavljajo v Zagrebu, Sarajevu in Skoplju.

Po ugotovitvah Sveta pa si tudi trgovina sama ni dovolj prizadevala, da bi širila mrežo, kar je predvsem posledica vpliva planskih instrumentov, t. j. znižanja lastnih investicijskih sredstev in sistema obračunavanja dohodka.

Kadri

V letu 1956 je bilo v trgovini zaposlenih 9152 oseb, t. j. za 482 ali 5% več, kot v letu 1955. Število zaposlenih se je povečalo v trgovini na veliko za 224 ali 8%, trgovini na malo za 72 ali 4% in v zunanji trgovini za 134 ali 6%. Ostalo povečanje pa je bilo v drugih dejavnostih.

Povečanje števila zaposlenih v trgovini je predvsem posledica stabilizacije tržišča. Število zaposlenih se je najbolj povečalo v trgovini na veliko, ki je v letu 1956 morala opravljati tudi manjše dobave. Zaradi večje konkurence, ker je trgovina na drobno lahko nabavljala blago neposredno v proizvodnji, je trgovina na veliko morala povečati število potnikov in zastopnikov. Trgovina na veliko se je torej v tem letu morala že boriti za tržišče.

V trgovini na malo je povečanje števila zaposlenih minimalno, če upoštevamo uvedbo non-stop trgovin, katerih imamo danes v Ljubljani že 45 in 15 novo ustanovljenih poslovalnic.

V zunanji trgovini se je število zaposlenih povečalo, ker so nekatera podjetja razširila predmet poslovanja in odprla nove podružnice (»Intertrans«, »Gosad« itd.).

Število vajencev v trgovini je v letu 1956 znašalo 472, med njimi je bilo 73,4% ženske mladine. Iz tega sledi, da se kader v trgovini še vedno rekrutira predvsem iz vrst ženske mladine, kar povzroča še nadalje kritično stanje v tehnični in živilski stroki.

Blagovni promet

Celokupna vrednost blagovnega prometa je v letu 1956 znašala 153 milijard dinarjev. S tem je bil plan, ki je predvideval povečanje za 6% nasproti realizaciji 1955, prekoračen za 3%. Posamezne vrste trgovine so dosegle naslednji blagovni promet:

	Realiz. 1956 v milij. din	Indeks	
		Realiz. 1956 Realiz. 1955	Realiz. 1956 Plan 1956
trgovina na veliko	68.250	106	101
trgovina na malo	15.530	103	97
prodajalne proizv. podjetij	2.430	110	104
zunanja trgovina	39.500	116	109
časopisno-založ. podjetja	4.670	116	114
odpad — odkup	380	106	102
ostala trgovina	2.252	92	91

Posamezne stroke v trgovini na veliko so plan prometa 1956 izpolnile takole:

	Indeks	
	Realiz. 1956 Realiz. 1955	Realiz. 1956 Plan 1956
tekstil	95	90
usnje	98	93
galanterija	118	111
železnina	105	99
električni material	94	89
gradbeni material	72	68
kmetijski pridelki	103	97
živila	107	101
alkoholne pijače	88	83
ostala trgovina	113	107

V trgovini na malo pa so posamezne stroke dosegle naslednjo realizacijo plana:

	Indeks	
	Realiz. 1956 Realiz. 1955	Realiz. 1956 Plan 1955
trgovina s tekstilom	90	85
veleblagovnice	101	95
galanterija	105	99
želez. in kov. material	108	102
trgov. z usnjem in čevlji	122	115
trgovina s steklom	152	124
trgov. z barvami in lakom	104	98
delikatesa	105	99
električni material in radijski sprejemniki	105	99
trgovina s sadjem in zelenjavo	101	95
trgovina s pohištvom	87	82
živila in gospodinjske potreščine	100	94
mešana trgovina	104	98
trgovina s kurivom	137	129
ostala trgovina	105	99

Na realizacijo blagovnega prometa v trgovini na debelo in trgovini na drobno so vplivali predvsem naslednji vzroki: trgovina na debelo v tekstilni stroki ni dosegla realizacije iz leta 1955, ker v letu 1956 nismo imeli pojavov sunkovitih in izrednih nakupov tekstila, kot je bil to primer v jeseni leta 1955. V trgovini na debelo z usnjem je izkazan indeks 98, predvsem zaradi pomanjkanja raznovrstnega usnja, posebno podplatnega usnja in usnja boljših kvalitet. Trgovina z električnim materialom izkazuje sicer indeks 94, ki pa ne pokaže prave slike blagovnega prometa, zaradi izpada 1 milijarde prometa pri podjetju »Elektronabava« naračun strojne opreme hidrocentral. Če upoštevamo ta izpad, potem je ta stroka dosegla dejansko indeks 114. Trgovina z gradbenim materialom ni dosegla realizacije zaradi spremembe investicijske politike, zaradi pozno odobrenih investicijskih kreditov, delno pa tudi zaradi slabe sortiranosti ostalih materialov, ki se uporabljajo v gradbeništvu in zaradi znižanja cen cementu. Na nižji promet v trgovini z alkoholnimi pijačami je predvsem vplival razširjen asortiment ostalega blaga široke potrošnje in povečan prometni davek na alkoholne pijače. Med strokami, ki so dosegle znatno povečanje blagovnega prometa, izstopajo zlasti galanterijska in železninska stroka, trgovina s kmetijskimi pridelki in trgovina z živili. Največji uspeh je dosegla galanterijska stroka zaradi uvoza blaga za široko potrošnjo.

Trgovina na malo je v primerjavi z letom 1955 dosegla za 3% višji promet, planirani promet pa ni bil dosegan za 3%. Medtem ko so planirani promet presegle stroke z galanterijskim blagom, steklom in keramiko, kurivom, železnino in kovinskim materialom, sta pod planom ostali le tekstilna stroka in trgovina s pohištvom. Za tekstilno stroko veljajo tudi pri trgovini na drobno isti razlogi, kot smo jih navedli za to stroko v trgovini na veliko. V trgovini s pohištvom pa je nastopila zlasti v I. polletju precejšnja stagnacija. Razlogi za to so predvsem v proizvodnji, ki ne daje dovolj širokega asortimenta blaga, predvsem v pogledu velikosti in barv posameznih potrošnih predmetov, ki prihajajo v trgovino z zamudo, pošiljke prihajajo sukcesivno, običajno se izdobraavlja le ena velikost oziroma barva, tako da trgovina vedno čaka na ostale velikosti in ostale barve, skratka, trgovina ni nikdar sortirana, kar seveda vpliva na to, da se potrošnik ne more normalno oskrbovati.

Na nižji promet v tekstilni stroki in trgovini s pohištvom oziroma sunkovite nakupe so vplivali tudi za 55% nižji potrošniški krediti, ki so v letu 1956 znašali 147 milijonov, to je 197 milijonov manj kot v l. 1955.

Zunanja trgovina je dosegla za 16% višji blagovni promet kot v letu 1955. Sprememba režima uvoza je brez dvoma vplivala tudi na višino blagovnega prometa zunanjetrgovinskih podjetij, kar smatramo za objektivni razlog. Subjektivni razlog za poslovanje zunanjetrgovinskih podjetij pa leži v tem, da zunanja trgovina še vedno ni prislunila potrebam notranjega trga. Prepričani smo, da bo z novo nastalo situacijo, ko se razširja število podjetij s pravico uvoza, nastal drug položaj in bodo gospodarske prilike zahtevale večjo in boljšo komercializacijo nekaterih doslej privilegiranih uvoznih podjetij.

Dohodek v trgovini

Skupni dohodek v trgovini je v letu 1956 znašal 10.840 milij. din, to je 290 milij. din ali 3% več kot v letu 1955. Plan dohodka je bil izpolnjen z 99%.

Celotni dohodek trgovine na veliko je znašal v letu 1956 v primerjavi z letom 1955, kljub povečanemu prometu, le 99%. Razlika izhaja predvsem iz nižjega dobička v letu 1956 in iz sprememb v razdelitvi dohodka.

Celotni dohodek se v trgovini na malo povečuje za 17%, medtem ko se je promet v trgovini na malo povečal le za 3%. Povečanje dohodka je nastalo predvsem zaradi uvedbe občinskega prometnega davka v višini 2%, v trgovini na drobno na neživilske predmete, dalje zaradi uvedbe proračunskega prispevka na plače in uvedbe stanovanjskega prispevka. V letu 1956 so občinski ljudski odbori imeli pravico predpisati občinski prometni davek v trgovini na drobno na neživilske predmete. Zaradi poznega sprejemanja družbenih planov je predpis o uvedbi občinskega prometnega davka, zlasti v nekaterih strokah trgovine, povzročil velike finančne težave. Trgovine namreč niso imele na razpolago dovolj sredstev, s katerimi bi tudi za nazaj poravnale obveznosti. Kljub temu pa se je položaj do konca leta popravil tako, da so podjetja tudi to obveznost v celoti izpolnila.

Povečanje dohodka pa ni vplivalo na povečanje marže, ki se je v primerjavi z letom 1955 celo znižala. V trgovini na veliko povprečno od 4.06 na 5.88, v trgovini na drobno povprečno od 7.15 na 6.78.

Znižanje povprečne marže dokazuje, da so podjetja znižala materialne stroške.

Kreditna politika in cene

S spremenjeno kreditno politiko banke se je zlasti izboljšal položaj trgovinskih podjetij na drobno, ki so v letu 1956 črpala okrog 700 milijonov več sredstev kot v preteklem letu. S tem je imela trgovina možnost ustvarjati večje zaloge in je lahko dosegla ažurnost v poslovanju.

V pogledu cen ugotavlja Svet, da se je trg razvijal v letu 1956 pod vplivom stabilizacije tržišča. Na tak razvoj so vplivali povečani blagovni fond, ki so rezultat večje blagovne proizvodnje in povečanega uvoza. Medtem ko ugotavljamo, da je znašal skupni indeks cen na drobno v letu 1956 v primerjavi z letom 1955 v LRS 104,8, v okraju pa je znašal 105,6, so bile cene v letu 1956 stabilnejše in ni bilo tako izrazitih nihanj, kot v letu 1955.

Po posameznih skupinah pa znaša indeks cen (v območju okraja): pri industrijskih izdelkih 101,7; pri živilih 104,2.

Ukrepi za stabilizacijo tržišča in cen so torej v letu 1956 ugodno vplivali predvsem na cene industrijskega blaga. Pri živilih pa je indeks višji od skupnega indeksa cen na drobno za 0,6 poena, predvsem zaradi znane podražive masti (indeks 125), olja (119) in moke 05 (121). Cene maščob, ki jih določa država, so se povišale že v II. polovici leta 1955 zaradi normalizacije proizvodnje in tržišča. V letu 1956 je imela trgovina trajno na zalogi zadostne količine masti in olja. Cena polbeli moki 05 se je povišala, delno zaradi zastoja prodaje bele moke in uvedbe novega tipa (1000) enotne moke.

Za ostala živila ugotavljamo, da so pri nekaterih živilih cene ostale na nivoju cen leta 1955 (meso, mleko, zelenjava), pri nekaterih pa so se bistveno znižale, kakor potrjuje naslednji indeks:

pri beli moki	82
pri rižu, domačem	80
pri rižu, uvoženem	99
pri krompirju	79

Pri zelenjavi se je znatno povišala cena čebule zaradi slabe letine. Zato je bila izvršena intervencija z uvozom. Tudi pri sadju zaznamujemo delni porast cen — jabolka (indeks 101), hruške (105), prav tako zaradi slabe letine.

Pri tekstilnih predmetih so se povišale cene volnenih in svilnenih tkanin, pocenile na bombažne tkanine. Med industrijskimi izdelki so se znižale tudi cene za gospodinjske potreščine (steklenina, žarnice) in pohištvo. Cena obutvi je ostala neizpremenjena.

Na skupni indeks cen na drobno pa je neugodno vplivalo povišanje cen obrtnim uslugam, predvsem v krojaški in šiviljski stroki.

Preskrbljenost tržišča

Tržišče z živilskimi predmeti je v letu 1956 doseglo stabilizacijo, kot jo v povojnih letih še nismo imeli. Preskrba je bila v teku vsega leta zadovoljiva. Zadostne količine blaga, tako pri grosistih, kot tudi pri detajlistih, so zagotovile enakomerno preskrbovanje potrošnikov. Posledice takega stanja pa so bile, da v letu 1956 ni bilo opaziti pojavov tako imenovane potrošniške mrzlice. Ponovno pa Svet poudarja, da s tem seveda trgovina tudi v letu 1956 ni bila zalozena z asortimentom tako, kot bi morala biti in kot bi lahko bila.

Svet se je v zvezi s problematiko preskrbe tržišča predvsem ukvarjal z analizo stanja preskrbljenosti z živilskimi potrebščinami in pri tem ugotovil naslednje: nova uredba o odkupu preko kmetijskih zadrug ni zahtevala nekih posebnih novih ukrepov, ker so podjetja, ki se ukvarjajo s to trgovinsko dejavnostjo v Ljubljani, že v preteklih letih imela organiziran sistem odkupa preko kmetijskih zadrug in niso imela lastnih odkupnih postaj. Zato je bil prehod na nov sistem odkupa toliko lažji, zlasti če upoštevamo, da deluje na področju okraja 121 kmetijskih zadrug, ki so v glavnem že uspo-

sobljene za odkup kmetijskih pridelkov. Večina zadrug je pokazala iniciativo pri odkupu in so zadruga tudi same iskale tržišče, s čimer so pripomogle k boljši založenosti s kmetijskimi pridelki na tržišču. Zato se tudi ni pojavila potreba po organizaciji posebnih odkupnih postaj trgovskih podjetij s kmetijskimi pridelki na debelo, kar smatramo za pomemben uspeh kmetijskih zadrug. S pomočjo kmetijskih zadrug se je bistveno normaliziral odkup živine. Kljub temu, da so odkupne cene na trgu bile v upadanju, pa se to ni odražalo v maloprodajnih cenah mesa oz. smo znižanje cen dosegli šele z intervencijo pristojnih organov. Svet ugotavlja, da danes ni več problem založenosti tržišča z mesom in mesnimi proizvodi, ampak obstaja problematika predvsem pri organizaciji odkupa in prodaji, ki je ostala v bistvu ista, kot v dobi distribucije in je to edina stroka, kjer z uveljavitvijo zakona prostega trga niso bile izvedene potrebne organizacijske oblike. Prav gotovo je to vplivalo tudi na potrošnjo mesa. Svet je dal zato pobudo, da se čimprej izvede reorganizacija sistema trgovine z mesom. S proučevanjem tega problema se že ukvarja občina Center.

Specializacija trgovine se je zlasti pozitivno odrazila v trgovini s sadjem in zelenjavo. Tovrstna trgovina v letošnjem letu ni dosegla samo večje vrednosti, temveč tudi večji količinski promet. Razlog za to je predvsem v tem, da se ta podjetja pri nas ukvarjajo izključno s trgovanjem poljedelskih pridelkov, kar je bistveno drugače kot v ostalih mestih, kjer se ukvarjajo tovrstna podjetja tudi z drugimi strokami (na primer s prodajo premoaga in drv, prodajo vina itd.). S tem smo preprečili, da bi si trgovina iskala predvsem poslovanja s konjunktornimi artikli. Bistveno se je izboljšal tudi promet z mlekom. V teku letošnjega leta v Ljubljani ni primanjkovalo potrebnih količin mleka. Z boljšo organizacijo odkupa je Ljubljana dobila tolikšne količine mleka, da je bila s tem zagotovljena tudi proizvodnja nove mlekarne, ki je začela obratovati v letu 1956. Pri tem je za sluga tudi kmetijskih zadrug, kjer so bile organizirane zbiralnice mleka. Kljub pomembnim uspehom kmetijskih zadrug pa Svet ugotavlja, da delo zadrug vendar še ni bilo tako, kot bi moralo biti. Delno je na to pomanjkljivost vplivalo tudi pomanjkanje strokovnega kadra, istočasno pa je pri zadrugah še vedno premalo zanimanja za zbiranje vseh razpoložljivih tržnih viškov, ki niso konjunktornega značaja, ki pa so za intervencijo na trgu velikega pomena (drobna zelenjava, jajca, orehi, jabolka itd.).

Politika

investicijske graditve

Za potrebe trgovinske dejavnosti je Okrajni ljudski odbor konec leta 1955 odstopil pripadajoči delež dobička notranjetrgovinskih podjetij 192 milijonov dinarjev z namenom, da se ta sredstva porabijo za investicije v trgovini. Istočasno so v smislu sklepa občnega zbora Trgovinske zbornice prispevala trgovinska podjetja v iste namene 98 milijonov dinarjev. Trgovinskim podjetjem so bila ta sredstva odobrena v obliki investicijskih kreditov. Gospodarsko razstavišče pa je iz teh sredstev prejelo 95 milijonov dotacije.

Razpoložljiva sredstva so bila v celoti uporabljena predvsem za tehnično izpopolnitev trgovine, t. j. za adaptacije, opremo in prevozna sredstva, za nabavo hladilnikov in nadaljnjo gradnjo centralnih skladišč.

Adaptiranih je bilo 40 trgovinskih lokalov, nabavljenih 17 tovarnih in 5 osebnih avtomobilov, 44 hladilnikov itd.

Poleg tega so občinski ljudski odbori v letu 1956 razpolagali z namenskimi skladi za potrebe trgovine v višini 107 milijonov. Skupna razpoložljiva sredstva za potrebe trgovine (brez sredstev podjetij) so znašala v tem letu 397 milij. din.

Občinski ljudski odbori so iz namenskih skladov za razvoj in izboljšanje trgovinske dejavnosti prispevali približno 100 milijonov dinarjev. Ko ugotovljamo, da smo v letu 1956 glede na obstoječe potrebe imeli premalo sredstev, moramo istočasno ugotoviti, da podjetja niso zadovoljivo črpala odobrenih sredstev. Podatki namreč kažejo, da je bilo v vseh občinah izkoriščenih komaj polovico odobrenih sredstev. Na slabo izkoriščanje sredstev je vplivalo tudi to, da trgovine oz. zainteresirana podjetja niso razpolagala s potrebnimi investicijskimi programi. Zato smatra Svet, da bi morali občinski ljudski odbori skrbeti, da bi si prizadeta podjetja pravočasno oskrbela investicijske programe, občinski odbori pa čimprej izdelali perspektivne plene za razvoj trgovinske dejavnosti na svojem območju. So pa tudi primeri, ko prizadeta podjetja ne razpolagajo niti s tolikšnimi sredstvi, da bi si lahko preskrbela investicijske programe. Zato bi bilo treba tem podjetjem zagotoviti potrebna sredstva tudi za izdelavo investicijskih programov.

Da bi se razpoložljivi krediti deljevali čim bolj smotrno, je Svet imenoval posebno komisijo z nalogo, da podrobno proučuje problematiko potreb investicijske izgradnje in izdelava prioriteten red podjetij glede potreb po investicijskih kreditih. Komisija je svoje mnenje in predloge dostavila Svetu, ki je dokončno odločil o višini kreditov in plačilnih pogojih. Svet je razpravljal o 43 prošnjah, ki so jih za odobritev kredita vložile gospodarske organizacije.

V okviru svoje pristojnosti je Svet za tržišče vplival in usmerjal investicijsko dejavnost na področju trgovine tudi s tem, da je potrjeval investicijske programe o uporabi sredstev amortizacijskih skladov. V zvezi s tem je predlagal Okr. ljudskemu odboru imenovanje Komisije za revizijo investicijskih programov za področje trgovine.

Komisija je imela v letu 1956 skupno 10 sej, na katerih je obravnavala 5 investicijskih programov, od katerih je predlagala Svetu v potrditev 4 programe, ki jih je Svet potrdil. Nadalje je komisija obravnavala 27 programov o uporabi sredstev amortizacijskega sklada, od katerih je odklonila 1 primer.

Potrieni investicijski programi so se nanašali na gradnjo lokala trgovskega podjetja Vrhnika, potrošnega centra v Savskem naselju, trgovine, skladišča, mesarije in hladilnice pri KZ. Monog, ter trgovskega podjetja pri KZ Gor. Logatec. Predvideni stroški za izgradnjo navedenih objektov so znašali 47.415.495 dinarjev.

Programi o uporabi sredstev amortizacijskega sklada pa so v glavnem obsegali nadomestitev in vzdrževanje razne tehnične opreme trgovskih lokalov, kot tehtnice, pisalni in računski stroji, hladilniki itd., nadalje popravila, nabava novih avtomobilov in drugih prevoznih sredstev v skupni vrednosti 151.227.835 dinarjev.

Pri obravnavi investicijskih programov in programov o uporabi amortizacijskih sredstev je Komisija ugotavljala, da poedina podjetja sestavljajo programe površno in jih je zato vračala v dopolnitev.

Mnoga trgovska podjetja so smatrala revizijo in potrditev programov le za golo formalnost. Dogajali so se primeri, da so podjetja dostavljala programe v potrditev po že izvršeni nabavi.

Med drugimi nalogami, ki jih je reševal Svet, je bilo tudi reševanje nadaljnega razvoja trgovinske dejavnosti s posebnim oziranjem na stanje v trgovini na debelo. Stabilizacija tržišča, povečana proizvodnja in novi planski instrumenti, odrejeni za trgovino, so imeli za posledico, da je pričela detajlistična mreža nabavljati blago neposredno pri proizvajalcu. Tudi proizvodna podjetja vedno bolj iščejo neposrednega stika z detajlistično mrežo. S tem pa se manjša vloga grosista kot nepotrebna posrednika. Spričo teh ugotovitev je Svet zavzel stališče, da prouči stanje obstoječe grosistične trgovine vseh strok in na osnovi rezultatov te proučitve predlaga potrebne ukrepe. V zvezi z reševanjem te problematike je Svet za tržišče konkretno že reševal problematiko veletrgovine z vinom, živili in galanterijo. Važno za utrditev trgovine na veliko ni število podjetij, pač pa ekonomska upravičenost in komercialna sposobnost, ker je treba upoštevati, da danes niso več potrebni okrajni grosisti in da ima detajlist možnost neposredne nabave na celotnem ozemlju FLRJ. Položaj je privedel nekatera podjetja na veliko do tega, da niso več bila sposobna vzdržati konkurenčnega boja. Zato je bil Svet mnenja, da je treba delati predvsem na utrditvi gospodarsko močnih in gospodarsko sposobnih grosističnih podjetij, ki bodo v stanju tudi še naprej razvijati svojo grosistično trgovinsko dejavnost. Iz teh razlogov je Svet dal priporočilo za združitev podjetij »Galanterija« s podjetjem »Merkur« v galanterijski stroki, v živilski stroki pa za združitev podjetja »Konzum« s podjetjem »Prehrana« in »Vinea« s podjetjem »Slovenija vino«.

Svet je obravnaval tudi 21 prošnji gospodarskih organizacij za izdajo garancijskih izjav, od katerih je predložil v odobritev OLO 18. Nadalje osnutek odloka o namembnosti poslovnih prostorov, o odloku za spremembo obratovalnega časa, uvedbi non-stop trgovin, o preskrbi ozimnice, novih cenah kruha, o gradnji nove pekarnice, o ukinitvi sejmšča za živino na klavnici, o predlogu družbenega plana za leto 1957 in raznih drugih zadevah, ki spadajo v pristojnost sveta.

Potrošniški sveti

Svet je kot družbeni organ pri Okrajnem ljudskem odboru verjetno premalo razpravljal o problemih potrošniških svetov v okraju. Mimo subjektivnih razlogov velja omeniti tudi objektivne težave, zaradi katerih Svet v tem delu ne more beležiti posebnih uspehov. Tekoče operativne naloge so namreč odvzele Svetu toliko časa, da bi se težko posvetil temeljitejšemu delu pri organiziranju in izpopolnjevanju dela potrošniških svetov. Morda je tudi to razlog, da je v okraju komaj 134 potrošniških svetov, medtem ko ima okraj okoli 1100 prodajalcev. To pomeni, da ima le okoli 11% poslovalnic in prodajalcev potrošniške svete. Svet sam meni, da bo zelo koristno, če bi oblikoval posebno komisijo pri Svetu in bi le ta skrbela za redne stike s potrošniškimi sveti, prav tako pa bi proučevala problematiko in v zvezi s tem pripravljala tudi poročila, o katerih bi pozneje razpravljali Svet. Z novo delitvijo dohodka in trgovini se bosta tudi položaj in vloga po-

trošniških svetov v mnogočem spreminila ter namerava zaradi tega ta organ posvetiti potrošniškimi svetom dokaj večjo pozornost kot doslej. V tem poročilu ne bi posebej obravnavali problemov potrošniških svetov, niti novih oblik, s katerimi bomo povezovali potrošnika s trgovino (na primer potrošniški centri v novih stanovanjskih skupnostih), ker te probleme proučujejo drugi družbeni organi (SZDL).

Naloge v letu 1957

Razpoložljiva, investicijska sredstva bo treba predvsem uporabljati

za širjenje detajlistične mreže in izpopolnitev tehnične opreme in skladišč. Prioriteto bo morala imeti živilska stroka. Zaradi smotrnejše in racionalnejše uporabe obstoječih investicijskih sredstev bo treba izdelati perspektivni 5-letni plan razvoja trgovinske mreže. Pozornost bo treba posvetiti izgradnji preskrbovalnih centrov in pričeti s konkretnimi pripravami, kot sta to že pričeli v letu 1956 občini Bežigrad in Šiška. Skrb za to bodo morale prevzeti tudi ostale občine. Ostale naloge Sveta pa so nakazane že v poročilu.

POROČILO

o delu Sveta za turizem in gostinstvo za leto 1956

Do reorganizacije uprave Okrajnega ljudskega odbora v mesecu juniju 1956 je politiko za razvoj turizma in gostinstva na območju okraja vodil Svet za gospodarstvo, pri katerem je obstajal poseben odbor za turizem in gostinstvo. Po reorganizaciji pa so bili za posamezne gospodarske dejavnosti formirani novi sveti, med njimi tudi Svet za turizem in gostinstvo.

V Svet je bilo izvoljenih 10 članov, med njimi 4 zastopniki gostinskih podjetij, dva zastopnika turističnih podjetij, 1 zastopnik turistične zveze in 1 zastopnik Turističnega društva.

Svet za turizem in gostinstvo je imel v letu 1956 8 sej. Povprečna udeležba članov je znašala 62%.

Svet za turizem in gostinstvo je opravljal zadeve s področja gostinstva in turizma na območju okraja, skrbel, da se izvršujejo zakoni in predpisi glede turizma in gostinstva, obravnaval načelna vprašanja s svojega področja, dajal smernice občinskemu ljudskemu odboru za reševanje zadev s področja gostinstva in turizma, vodil investicijsko politiko, skrbel, da bo odmera družbenih dajatev stimulatивно vplivala na razvoj gostinskih in turističnih podjetij, pripravljali osnutke odlokov, priporočila občinskemu ljudskemu odboru, s čemer je skušal vplivati na pravilno politiko razvoja turizma in gostinstva na območju okraja. Svet si je v okviru smernic družbenega plana OLO za leto 1956 postavil nalogo rešiti z ustreznimi ukrepi vprašanje razširitve gostinske mreže na območju okraja in vskladiti odnose za gospodarjenje v gostinstvu med posameznimi občinami in turističnimi področji.

Pri občinskih ljudskih odborih so zadeve s področja turizma in gostinstva reševali Sveti za gospodarstvo oz. Sveti za trgovino in gostinstvo, ker samostojnega sveta za turizem in gostinstvo nima nobena občina. Ta organizacija pri občinah sicer ustreza, pomanjkljiva je pri nekaterih občinah le v toliko, da v teh svetih ni zastopnikov gospodarskih organizacij s področja gostinstva in turizma.

Po stanju na dan 31. dec. 1955 je bilo na območju okraja skupno 47 gostinskih podjetij ter 512 gostinskih obratov, in sicer: 168 obratov v sestavi gostinskih podjetij, 28 samostojnih gostišč, 89 gostišč na pravila, 157 zasebnih gostišč, 26 združenih gostišč in 64 gostinskih obratov zaprtega tipa.

Po stanju na dan 31. dec. 1956 pa je bilo skupno 35 gostinskih podjetij ter 510 gostinskih obratov, in sicer: 104 obrati v sestavi gostinskih podjetij, 32 samostojnih gostišč, 132 gostišč na pravila, 165 zasebnih gostišč, 25 združenih gostišč in 51 gostinskih obratov zaprtega tipa.

Iz primerjave podatkov o gostinskih obratih v navedenih razdobjih sledi, da se je število gostinskih podjetij znižalo za 12 podjetij. Število gostinskih podjetij se je zmanjšalo deloma s prenehanjem, ker niso bili podani ekonomski pogoji za njihov nadaljnji obstoj, večinoma pa zaradi reorganizacije podjetij, ki z obrati v svojem sestavu niso uspevala, zaradi česar so se reorganizirala v samostojna gostišča s pavšalnimi dajatvami. Znižanje celotnega števila gostinskih obratov za dva obrata je nastalo tudi na opisan način ob reorganizaciji podjetij. Število gostinskih obratov splošno družbenega sektorja, ki obsegajo obrate v sestavu gostinskih podjetij, samostojna gostišča s pavšalnimi dajatvami in manjša gostišča na pravila, se je znižalo za 17 obratov, in sicer gre v 8 primerih za nerentabilne obrate, ki so morali prenehati, ker niso imeli ekonomskih pogojev za nadaljnji obstoj, v enem primeru pa gre za obrat, ki je moral prenehati po zahtevi sanitarne inšpekcije, ker ni ustrejal higienskimi predpisom, 8 obratov pa je prešlo v zasebni sektor.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Razpis

Personalna komisija Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana razpisuje

v upravnih organih OLO naslednja delovna mesta:

I. V Katastrskem uradu Ljubljana I. mestu:

katastrskega referenta in geodetskega risarja.

II. V Zavodu za statistiko mestu: referenta za gospodarsko statistiko in pisarniškega uslužbenca.

III. V Upravi za gozdarstvo mesto:

referenta za proračunsko knjigovodstvo.

Pogoji: Pod I. popolna ali nepopolna srednja šola z event. odsluženim kadrovskim rokom za moške in za geodetskega risarja opravljeni strokovni izpiti; pod II. popolna srednja šola z nekaj prakse v statistični službi in za pisarniškega uslužbenca nižja strokovna izobrazba z znanjem strojepisja; pod III. pa srednja strokovna izobrazba in nekaj prakse v proračunskem knjigovodstvu.

Pravilno kolkovane prošnje življenjepisom se vlagajo do 20. III. 1957 v Uradu tajnika — Mačkova ul. 1, soba št. 13/1.

Personalna komisija